

## **„Znaczenie kreatywności w pracy nauczyciela z punktu widzenia dyrektora szkoły”**

*Barbara Stankiewicz Dyrektor Szkoły Podstawowej Nr 42 im ł. Ks. M. Sopoćki w Białymstoku*

To, co nowe i niezwykle po pewnym czasie staje się nudne. Należy więc według Sławomira Mrożka dokonać przełomu, powziąć zasadniczą decyzję. Jeżeli w określonych ramach, żadna zmiana nie jest możliwa, to należy wyjść poza te ramy całkowicie. Kiedy nie wystarcza nonkonformizm, kiedy nie skutkuje awangarda, należy dokonać rewolucji. I taką rewolucją w edukacji jest kreatywność.

Dzisiejszy świat zmienia się w takim tempie, że nie jesteśmy w stanie przewidzieć kierunku tych nowości. Coraz trudniej jest nam odpowiedzieć naszym uczniom, naszym dzieciom, którą ścieżką kariery podążać, by osiągnąć sukces na rynku pracy. Zawrotna prędkość zmian sprawia, że dziś poszukuje się np. informatyków, ale zanim uda nam się ich wykształcić, potrzebujemy już zupełnie innych specjalizacji. Jak więc nadążyć i nie zostać w tyle?

Odpowiedzią jest – jak się Państwo domyślają-kreatywność. Kreatywność na każdym szczeblu- od najmłodszego dziecka, poprzez nieco starszą młodzież, rodziców, nauczycieli i oczywiście dyrektora szkoły. Jak jedna jaskółka wiosny nie czyni, tak jeden człowiek niewiele zwojuje. Może jednak-włożyć kij w mrowisko i wywołać tym samym inspirujące zamieszanie.

Kreatywna szkoła z inspirującą uczniów kadrą to marzenie każdego dyrektora. Jak rozwijać tę kreatywność, by stała się trwałą postawą życiową? Co zrobić, by zwykła placówka stała się świetnie funkcjonującym laboratorium kreatywności? Zadanie jest trudne i wymaga zaangażowania z każdej strony. Kreatywny nauczyciel to skarb dla dyrektora i...garb dla koleżanek i kolegów miłujących tradycyjną, skostniałą edukację. Każdy pedagog ma takie same prawa i obowiązki, ale nauczyciel z wewnętrzną motywacją, dysponujący specjalistyczną wiedzą i umiejętnością twórczego myślenia ma jakby tych obowiązków więcej. Na takim człowieku można śmiało polegać- wygoda więc podpowiada, by to właśnie jemu przypadło w udziale najwięcej zadań. W naszej szkole staramy się unikać takich sytuacji, ale proste to nie jest. Ani dla mnie jako dyrektora szkoły ,ani dla nauczycieli. Stawiamy przed sobą wciąż nowe cele i wspólnie je realizujemy. Jak Państwo wiedzą, kreatywny nauczyciel to prosta droga do rozwoju ucznia, jego możliwości, pasji, zainteresowań. To ktoś, kto nie tylko wpływa na rozwój innych, ale również na swój własny. To człowiek szukający nowych rozwiązań, posiadający duży zasób wiedzy i doświadczenia, to osoba elastyczna i mądra. Taki nauczyciel świadomy jest swej wiodącej roli- uczy nieschematycznego myślenia , pomysłowości, wychodzenia poza ramy. Aby stać się takim pedagogiem, należy nieustannie się szkolić i rozwijać- i do tego właśnie wciąż motywuję moją kadrę. Jak Państwo wiecie, to nauczyciel odpowiada za dobór metod, form pracy, środków dydaktycznych. Aby dokonać właściwego wyboru trzeba diagnozować uczniów, rozpoznawać ich potencjał i odkrywać ich motywacje. To niezwykle trudne i żmudne zadanie. Tym trudniejsze, że nauczyciel w sumie oceniany jest przez pryzmat wyników osiągniętych przez jego uczniów. Z jednej strony więc ciąży nad nami wszystkim widmo realizacji podstawy programowej, z drugiej-kusi nonkonformizm i rewolucyjne podejście do edukacji. Zadaniem

dyrektora jest narzucenie pewnych ram, w których można się poruszać przestrzegając prawa oświatowego. Bo kreatywny nauczyciel to również niekiedy problem dla dyrektora. Z jednej strony mnóstwo pomysłów, inwencja i oryginalność, z drugiej zaś- delegowanie zadań koleżankom i kolegom, brak konstruktywnych zakończeń. Od pomysłu do jego realizacji droga długa i kręta, najeżona trudnościami. Wyobraźnia wymaga okiełznania.

Nowa jakość szkoły to kreatywność całego zespołu. Jeden „wielbłąd” nie pociągnie całej karawany, nie użyczy wszystkim wody na młyn kreatywności. Wspólne działania na wszystkich przedmiotach pozwolą nam wychować ucznia dociekliwego, nieunikającego eksperymentów i zadającego pytania. Ważnym elementem kreatywnej szkoły są również rodzice. To przecież w domu dzieci rozwijają pomysłowość, śmiałość i fantazję. Wspierający działania szkoły kreatywny rodzic to skarb. Cieszy nas, że takich właśnie rodziców mamy dziś wśród nas- dzielą się swoimi doświadczeniami, wspierają projekty nauczycieli, motywują swoje pociechy i zachęcają je do nieszablonowych działań.

Rozwijanie kreatywności wymaga sprzyjających warunków. Jednym z nich jest otwartość na nowe, inne, oryginalne, nieoczywiste pomysły i ich akceptacja. Jej przeciwieństwem jest tendencja do oceniania, w tym także krytykowania, a jak wiadomo oceny są podstawą systemu szkolnego. Drugim z warunków jest wolność w wyborze działania i wpieranie indywidualizmu. Kreatywności sprzyja zadawanie licznych pytań.

Co staramy się robić z moimi koleżankami i kolegami, aby podtrzymać i rozniecać dziecięcy płomień kreatywności? Szanujemy niezwykle pytania dzieci, wyznaczając jednak granice. Jesteśmy otwarci na niezwykle pomysły, poświęcamy czas na omówienie pomysłów uczniowskich, co owocuje oryginalnymi projektami. Dajemy możliwości działania bez oceniania – dzięki wolności związanej z brakiem oceny dziecko może podjąć ryzyko i wypróbować nowe lub nietypowe formy rozwiązań. Stosujemy też elementy OK.

Od tego roku szkolnego wprowadziliśmy też obowiązkowe zajęcia z kreatywności. Chcemy pobudzać aktywność dzieci, zachęcać je do działania. Zdajemy sobie sprawę z tego, że w naszych szkołach za mało jest zajęć artystycznych, więc w ten prosty sposób staramy się to nadrobić.

Ważnym elementem wzmacniania postawy kreatywnej jest wdrożenie treningu myślenia twórczego nie jako zajęć dodatkowych, ale stałego modelu prowadzenia edukacji. Stosowanie technik stymulujących kreatywność powinno odbywać się w ramach każdego przedmiotu jako uniwersalna perspektywa realizacji podstawy programowej. Tylko takie globalne podejście pozwoli na wdrożenie i utrwalenie postawy kreatywnej jako sposobu myślenia i życia, a nie tylko techniki wykonywania ćwiczeń.

Na temat kreatywności powiedziano już naprawdę wiele. Od kilku lat słowo to pojawia się w większości dyskusji na temat edukacji w przeróżnych kontekstach. Myślę, że czasami mamy ochotę zmienić tę płytę, która wydaje się już nieco zdarta. Zastanówmy się jednak, czy udało nam się jej dokładnie wysłuchać, czy odkryliśmy jej wszystkie utwory?

Pamiętajmy o tym, że osoby kreatywne są tolerancyjne i otwarte na przejawy tego, co niestandardowe w rzeczywistości. Zamiast piętnować „dziwności”, skupiają się na

wyjaśnianiu i próbie ich zrozumienia. Tym, co sprzyja kształtowaniu takiej otwartości, jest możliwie najszersza perspektywa doświadczeń, jakie są udziałem uczniów. Dostarczanie przez szkołę różnorodności bodźców i wrażeń oraz akcentowanie złożoności otoczenia pozwala nie tylko na modelowanie postawy szacunku wobec odmienności, lecz także dostarcza dodatkowych inspiracji podczas rozwiązywania problemów. Warto moim zdaniem zwrócić uwagę na to, że istnieją istotne czynniki wpływające na kreatywne postawy uczniów i pracowników. Jest to przede wszystkim otoczenie wspierające w twórczym działaniu, klimat, który jest przyjazny dla kreatywności, oraz docenianie podejmowanych inicjatyw przez kierownictwo. Dobra atmosfera w pracy sprzyja podejmowaniu dyskusji i pracy zespołowej, a skutkiem tego przyczynia się do powstawania kreatywnych pomysłów. Bardzo ważne jest dopasowanie pracownika do powierzonej mu roli. Umiejętności i zainteresowania na kierunku powierzone w przedsiębiorstwie przynoszą wymierne efekty w skutecznym jego działaniu. Oczywiście w razie konieczności potrzebna jest również konstruktywna krytyka, odpowiednie wskazówki dotyczące oczekiwanych zachowań, odpowiadających założonej realizacji. Te zasady stosuję w naszej szkole.

Janusz Korczak napisał: „ **Nie zmuszajmy dziecka do aktywności, lecz wyzwalamy aktywność. Nie każmy myśleć lecz twórzmy warunki do myślenia. Nie żądajmy, lecz przekonujmy. Pozwólmy dziecku pytać i powoli rozwijać jego umysł tak, by samo wiedzieć chciało.**” Ja staram się to motto odnosić również do moich nauczycieli- wspólnie zawsze udaje nam się wypracować coś ciekawego- czego świadkami i uczestnikami są dziś również Państwo.